

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 293/2014-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosť Š. T., zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Gelenky Hencovskou, Bajzova 2, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 56/2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. T. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. apríla 2014 telefaxom a 15. apríla 2014 osobne doručená sťažnosť Š. T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Gelenky Hencovskou, Bajzova 2, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 56/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa určovacou žalobou doručenou okresnému súdu 26. apríla 2007 domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru so zamestnávateľom U..., s. r. o. (ďalej len „žalovaný“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

„V dôsledku sporadickej, nekoncepčnej a neefektívnej činnosti predmetného súdu dochádza k porušovaniu základného práva garantovaného Ústavou Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 2. Konanie napadnutého súdu spôsobilo, že počas takmer siedmich rokov je sústavne porušované právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. V predmetnom konaní vyvstali časové obdobia, počas ktorých nebol konajúcim súdom vykonaný žiaden úkon. Jedná sa napríklad o nižšie uvedené, ale nie len o nasledovné obdobia:

> Dňa 10. 06. 2008 súd vo veci nariadil riadne pojednávanie. Ďalšie pojednávanie vytýčil až na 24. 11. 2009, z čoho vyplýva, že konal s odstupom vyše jedného roka.

> Následne bolo pojednávanie stanovené na 15. 01. 2010, z daného časového obdobia vyplýva, že súd sa vecou zaoberal až po uplynutí ďalšieho roka.

> Dňa 04. 09. 2012 súd odročil pojednávanie na neurčito v dôsledku doplnenia dokazovania

> Vo veci pojednával až dňa 20. 06. 2013, kedy pojednávanie opätovne odročil na neurčito.

Posledné pojednávanie vo veci sa konalo 29. 10. 2013. Odvtedy už uplynulo dlhšie časové obdobie, pričom súd doručil spis odvolaciemu súdu až 19. 2. 2014.

Za viac ako sedem rokov súd pojednával vo veci šesťkrát, v priemere, menej ako raz ročne. Dielčie úkony nariadené súdom nijako nespeli ku konečnému - právoplatnému rozhodnutiu. Na základe uvedených skutočností má sťažovateľ za to, že súd počas celého konania sa nedostatočne intenzívne zaoberal skutkovým stavom, rovnako tak, nevykonával

vo veci ani jednotlivé úkony, ktoré by boli v rámci rozhodovacej činnosti relevantné pre efektívne a rýchle rozhodnutie vo veci. Záverom je potrebné uviesť do pozornosti aj tú skutočnosť, že prietahy spôsobené v danom konaní nepriaznivo ovplyvňujú dôveru sťažovateľa v súdnu moc, v poskytnutie právnej ochrany a ponechávajú ho v permanentnej právnej neistote, napriek tomu, že účelom súdnej moci a jej realizácie je práve zabezpečiť spravodlivosť a nápravu nezákonného stavu a to v čo najkratšom období. Vzhľadom na skutočnosť, že od podania návrhu na začatie konania, t. j. od roku 2007, konajúci súd prvého stupňa do dnešného dňa, o merite veci právoplatne nerozhodol, ako aj na základe vyššie uvedených skutočností mám za to, že Okresný súd Košice II vo veci riadne nekonal a stále nekoná, čím dochádza k porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nedôvodným prietahom v konaní.

Po preskúmaní samotnej dĺžky napadnutého konania ESLP poznamenal, že bola neprimeraná, v dôsledku čoho konštatoval, že došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru. Za zistené porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru ESLP priznal účastníkovi konania - F. sumu vo výške 10 500 EUR, z titulu nemajetkovej ujmy.

Sťažovateľ je toho názoru, že predmetná právna vec nie je natoľko komplikovaná a náročná, aby mohla ospravedlniť 7-ročné prietahy v konaní súdu. Taktiež má za to, že zo súdneho spisu je zrejmé, že prietahy v konaní boli spôsobené postupom súdu. Nadmerné množstvo vecí, v ktorých Štát musí zabezpečiť konanie nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Sťažovateľ v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky žiada priznať náhradu nemajetkovej ujmy. S ohľadom na okolnosti prípadu, zakladajúce porušenie základných práv sťažovateľa, nielen v zmysle čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj medzinárodných právnych predpisov, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, konkrétne článku 6 ods. 1 rovnako tak v zmysle zásad spravodlivosti, požaduje náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 €. Stanovenú výšku nemajetkovej ujmy považuje sťažovateľ za primeranú odôvodňujúc to stavom právnej a psychickej neistoty. Vznik a rozsah nemajetkovej ujmy odôvodňuje sťažovateľ nasledovne: Napriek tomu, že v danom prípade mal sťažovateľ za to, že sú prítomné dôvody zakladajúce záujem na

rýchlom a efektívnom rozhodnutí, súd svojou nečinnosťou, ponechal sťažovateľa v neustálej právnej neistote, v dôsledku čoho sa právne postavenie sťažovateľa ako žalobcu stalo neistým.

Uvádzané konanie prebieha už vyše 6 rokov, počas ktorých sa sťažovateľ opakovane snaží o vysvetlenie celej situácie a nedorozumení, ktoré počas obdobia trvania pracovného pomeru vznikli. Predstavuje to preňho psychickú záťaž a rovnako tak aj pre jeho rodinu a blízkych, a to až kým súd vec právoplatne nerozhodne, ponecháva sťažovateľa v neustálej právnej neistote. Preto v zmysle uvedeného považuje uvedenú výšku nemajetkovej ujmy za adekvátnu.“

Vzhľadom na skutočnosti uvádzané v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 56/2007 porušil právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 56/2007 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 €, ktoré je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Košice II je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 340,90 Eur do 15 dní od právoplatnosti nálezu na účet právnej zástupkyne sťažovateľky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní vyhlásil 29. októbra 2013 rozsudok, ktorým rozhodol, že skončenie pracovného pomeru sťažovateľa výpoveďou žalovaného z 3. novembra 2006 je neplatné a jeho pracovný pomer naďalej trvá. Spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie bol Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na účely rozhodnutia o odvolaní podanom proti prvostupňovému rozsudku doručený 19. februára 2014.

V nadväznosti na uvedené zistenie ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu

právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02), alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

Podľa svojej ustálenej judikatúry (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v danom prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

V posudzovanej veci v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (14. apríla 2014, pozn.) okresný súd v napadnutom konaní už nemohol porušovať základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže v tom čase už o žalobe sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 19 C 56/2007-209 z 29. októbra 2013.

S prihliadnutím na uvedené možno konštatovať, že okresný súd v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už nemohol podniknúť žiadne zákonné kroky na odstránenie stavu právnej neistoty, pretože v danom čase už bol vyhlásený jeho rozsudok, ktorý bol následne doručovaný účastníkom napadnutého konania a spis už bol v tom čase predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 19 C 56/2007 z 29. októbra 2013, t. j. nachádzal sa mimo dispozície okresného súdu.

Na základe uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú (m. m. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 24/06) podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

Nad rámec tohto rozhodnutia sťažnosti ústavný súd pre úplnosť dodáva, že v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd rozsudkom sp. zn. 19 C 56/2007 zo 4. júna 2010 nerozhodol len o tom, že skončenie pracovného pomeru sťažovateľa výpoveďou z 3. novembra 2006 je neplatné a pracovný pomer naďalej trvá, ale aj o tom, že jeho návrh v časti týkajúcej sa náhrady mzdy sa vylučuje na samostatné konanie, v ktorom

bude rozhodnuté aj o trovách konania. Vo vzťahu k časti výroku, ktorým okresný súd rozhodol o vylúčení návrhu sťažovateľa na náhradu mzdy a o trovách konania, označený rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 28. júla 2010.

Vzhľadom na už citované a s prihliadnutím na návrh sťažovateľa na rozhodnutie vo veci (petit) bol predmetom preskúmania zo strany ústavného súdu z hľadiska požiadavky ústavnej ochrany len postup okresného súdu v konaní o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru (napadnuté konanie vedené okresným súdom, pozn.), a nie aj konanie, predmetom ktorého je určenie náhrady mzdy a náhrady trov konania (označeným rozsudkom okresného súdu zo 4. júna 2010 vylúčené na samostatné konanie, ktoré okresný súd vedie pod sp. zn. 20 C 154/2013).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2014